

La moda, que igualment que el temps no es queda mai aturada, va imposant canvis, i així s'han anat succeint els vestits de llana a mida amb armilla, corbata i a vegades coll dur; barrets de feltre i boines; quan el corrent ho ha portat, hom ha ballat sardanes a l'hivern amb abric de faldons a mitja cama, fins que, més ençà, un vestuari més pràctic ha eliminat de l'anterior elegància tot allò de més engavanyador pel ballador o balladora.

Segons l'oncle, les audicions de sardanes de festa major han estat en tot moment el fidel reflex de la realitat de la nostra societat. El fet d'escau-re's en el lloc més avinent de les poblacions ha contribuït a ajuntar-hi el poble en pes, en espontània i fraternal comunió d'edats, classes i estaments. Bé, puntualitza, no és tan sols a les festes majors; en el seu bon temps, de qualsevol aplec sardanístic feia part el poble en nombrosa i activa concurrència. Al noi o la noia que hi hagués assistit sense saber ballar sardanes li hauria faltat aquella assignatura que llavors tothom aprenia sense fer cursets. A causa de l'avançada edat, l'oncle no ha pogut prosseguir amb la percepció que solia l'evolució del sardanisme durant el darrers lustres. Però la televisió l'ha sorprès algun cop amb un d'aquells rars i esporàdics moments que ha dedicat a la sardana –i no em refereixo al breu i migrat espai informatiu de cap de setmana– en els quals l'actuació d'aquells grups de dansaires abillats de catalans, emmidonats i uniformats (roba i tot), amb què s'amaneixen, l'ha agafat totalment desprevingut. L'home queda esbalaït d'aquells esguards fixos que no miren enlloc, de l'estranya rigidesa d'uns braços sense colzes, de la cadència mecànica de membre i cossos. I el seu desassossec és de no dir quan li ha escaigut de veure'n la imitació a càrrec de les colles homòlogues d'aplec, amb gent tibada traçant rotllanes excloents, a voltes patètiques, en les quals, si és que mai hi ha estat, no se sap què se n'ha fet de l'abraçada fraterna que ens retreu en Josep Vilabré cada dissabte.

Se sent com agredit en l'ideal que ha mantingut tota la vida; diríem, com estafat. Per ell, aquestes imatges insòlites no tenen res a veure amb l'esperit de la sardana. S'exalta. Ell entén la sardana com a cosa pròpia, de tots, quotidiana, humana i entranyable, símbol dels caràcters més nobles del nostre poble. Vol continuar glossant les seves concepcions, però, entre enrabiats i commós, el cor se li fa gros i els mots se li encallen: "... perquè una sardana..." i reprèn afermant la veu i fent un gest ponderatiu aixecant la mà a l'alçada de la temple "... perquè una sardana ha de fer caure una llàgrima!".

I a la vista de les eixarreïdes exhibicions d'aquells elencs, ha de decantar els ulls perquè no li'n caiguin més.

Joaquim Armengol